

Frågor och svar från lunchwebbinarium 12 november

– Vad är doftöverkänslighet?

Utlösande faktorer

Fråga 1: Kan kemisk emission vara en bidragande anledning till doftöverkänslighet?

Svar: Kemisk emission kan säkert utlösa besvär hos en doftöverkänslig person. Om det däremot kan i grunden orsaka besvären vet vi inte.

Fråga 2: Kan man få SHR av bensin och flygfotogen?

Svar: Ja det är medel som kan utlösa SHR-besvär

Fråga 3: Finns det någon bra lista på ämnen som kan utlösa besvären? Själv reagerar jag på, förutom det som nämnts, vissa möbler, nya tyger, damm, mögel, viss blomjord, stekos (t ex när jag steker lax), obehandlat papper som wellpapp, dagstidningar, trycksvärta, bläckpennor...så att man kan utgå efter något när man rensar sitt hem från sånt man mår sämre av.

Svar: På Astma- och Allergiförbundets webbsida finns bra information och en informationsfolder; <https://astmaoallergiforbundet.se/information-rad/overkanslighet/> och <http://astmaoallergiforbundet.shop.strd.se/product/8938/8938/0/907743>. Någon exakt lista är svår att göra eftersom det är mycket individuellt.

Fråga 4: Påverkar mögel tillståndet?

Svar: Mögeldoft är ännu en sak som kan utlösa SHR-symptom. Om det däremot kan i grunden orsaka besvären vet vi inte.

Behandling

Fråga 1: Varför hjälper antihistaminer mot doftöverkänslighet? Beror det på att det då finns en okänd allergi eller histaminintolerans i botten som orsakar doftöverkänsligheten?

Svar: Vissa med SHR (men enligt min erfarenhet inte de flesta) kan uppleva lindring av antihistaminer. Min tolkning är att antihistaminer har en avsvällande effekt på slemhinnorna

som kan förbättra symptom hos en del (till exempel nästäppa och snuva) men inte att det finns någon oupptäckt allergi.

Fråga 2: Jag upplever själv att jag har stor hjälp av astmamedicinering i form av kortison (Giona). Den hjälper mig på kort sikt - på så vis att om jag glömmer ta den på morgonen så börjar jag hosta framåt eftermiddagen. Har ingen konstaterad astma och märker ingen effekt alls av kort-tidsverkande astmamedicin. Finns det belägg för att astmamedicinering kan hjälpa mot SHR?

Svar: Nej inga belägg finns men det är alltid en bra idé att pröva om astmamedicin kan ge hjälp och sedan utvärdera detta efter 1–2 månader. Har man god effekt kan man fortsätta med medicinen och pröva att ta bort den efter något år och eventuellt sätta in den igen om man blir försämrad.

Symtom och utredning

Fråga 1: Har diagnos SHR, inte så besvärad av hosta mer irritation i svalget, konstant trötthet, ibland öm i kroppen, svårt att tömma bröstkorgen på luft...Ger SHR andra starka symptom än just hosta? Det känns ibland som man får någon sorts inflammation i kroppen.

Svar: Det är många som framför allt har påverkan på allmäntillståndet i stället för symptom från luftvägarna. Det är minst lika svårt.

Fråga 2: Mina symptom är främst huvudvärk, hjärtklappning och sträv i halsen när jag hamnar i rum med starka dofter. Men också, när jag vistas utomhus (gissningsvis där det är mögel/förmultnandeprocesser) så sprutar tårarna och ögonen svider som om jag skalade en lök. Har allergitestat mig och inget utslag. Kan man tänka sig att detta symptom med svidande, tårade ögon också hör till doftöverkänsligheten?

Svar: Ja, ögonbesvär vid SHR är ganska vanligt. Man kan pröva behandling med receptfria ögondroppar för torra ögon eller ögondroppar innehållande natriumkromoglikat.

Fråga 3: Vi som inte tål parfymer men inte har hosta var hamnar vi gällande SHR? Som har andra symptom som yrsel, illamående och kognitiva problem. Var är tanken att vi ska bli utredda? Primärvården kan inte hjälpa och lung/allergimottagningen utreder inte liknande symptom.

Svar: Det är ingen lätt fråga eftersom det inte finns något säkert diagnostiskt test för allmänbesvär utlösta av dofter. Capsaicintestet visar ju främst på luftvägssymptom av doftande ämnen/kemikalier. Tyvärr kan jag inte ge något bra svar på din fråga men läs det kunskapsunderlag som finns på Astma-Allergiförbundets hemsida och diskutera detta med din läkare på vårdcentralen.

Fråga 4: Capsaicintesterna har varit pausade på Sahlgrenska under pandemin (enligt läkare Astma- Allergi mot.). Vet man när de kommer igång igen? Svaret jag fick i somras var ”nästa år”.

Svar: Ja, det är ett stort problem. Allergimottagningen fick flytta under pandemin och sedan revs lokalerna-baracken (där mottagningen varit i många år) på grund av mögel och fukt (!). I de nuvarande lokalerna på KOL-centrum finns inte utsug vilket krävs för att göra capsaicin-test (och även metakolintest) med avseende på arbetsmiljön för personalen. Jag vet dock att man arbetar på en lösning.

Forskning

Fråga 1: Doftöverkänslig - ja. Hostar - ja. Men att dofterna ger huvudvärk/migrän är för mig ett mycket större problem än hostan. Nog borde väl även doftöverkänslighet som trigger för huvudvärk utforskas?

Svar: Kan inte annat än att hålla med dig! Varför är inte fler forskare intresserade av detta område?

Fråga 2: Det pågår/har pågått en studie i Umeå. Vet någon något om vad som händer där?

Svar: Här finns länk till behandlingsstudien i Umeå:

<https://www.umu.se/forskning/projekt/behandling-for-kemisk-intolerans-och-ospecifik-byggnadsrelaterad-ohalsa/>

Hjälpmedel

Fråga 1: Vilken typ av maskin använder Anders – är det vanlig luftrenare?

Svar: Luftrenaren heter Electrolux oxygen.

Fråga 2: Tyvärr funkar det inte alltid även om ansvarig chef säger till. Vilken sorts mask använder du Anders?

Svar: Masken heter Moldex 3405 FFP3.